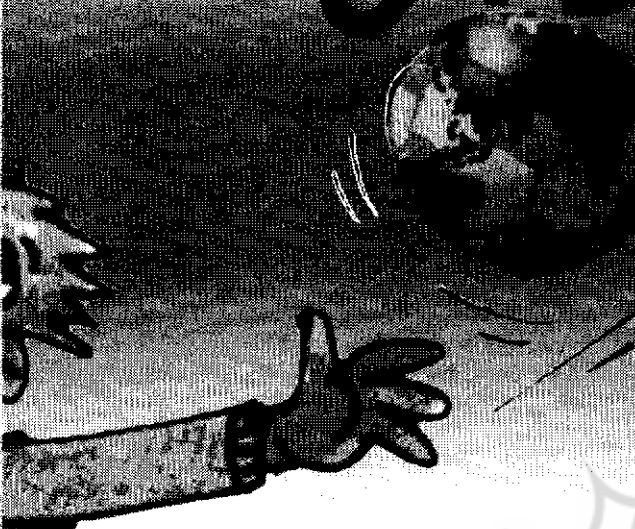

مقاله و یادداشت

فوتبال ورزشی که

در کشورهایی که فوتبال از بدنه مردم بیگانه است

در کشورهایی که فوتبال از بدنه مردم بیگانه است، مسابقات بسیاری هزینه آید و ورزش کتب، مقاله‌ها، سالنامه‌ها، قوانین و تشریح شیوه‌های گوناگون به طریق مختلف منتشر کرده‌اند و هرچه به عمر فوتبال افزوده می‌شود تجربه و تحلیل‌های بیشتری درباره پیدایش و رواج این ورزش صورت می‌گیرد.

فوتبال سرگذشت جالبی دارد، چراکه تعداد بسیاری از تاریخ‌نویسان و مؤلفان، بخصوص غربی‌ها سعی کرده‌اند ثابت کنند فوتبال چه به طریق اولیه و چه از نظر قوانین و رعایت اصول در قرون اخیر از کشور آنها آغاز شده و سپس به کشورهای دیگر جهان نفوذ کرده است.

از آن جمله کشورهای فرانسه و ایتالیا خود را پدر فوتبال دانسته‌اند و مقابل این دو، کشور انگلستان قرار گرفته است که به دلیل تدوین قوانین و ثبت بازی‌ها در قرن هیجدهم میلادی، خود را والاتر و برتر از دیگران می‌داند.

در هر حال، فوتبال از هر نقطه‌ای که آغاز شده است دارای نام اولیه به نام سوله است و در پاره‌ای از کتاب‌های قرون گذشته با نام «جیکوید کالیسو» آمده است.

لیکن فوتبالی که کاملاً صحیح با قوانین مدرن پس از فراز نشیب‌های بسیار مجدداً آغاز شد از انگلستان سرچشمه گرفته است.

اگر تاریخ ثبت سازمان فوتبال انگلستان را مطالعه کنیم سال ۱۸۶۳ را نشان می‌دهد.

یعنی حدود ۲۳۷ سال قبل سازمان فوتبال انگلستان ثبت شده است و جالب است بدانیم فقط ۲۵ سال بعد یعنی در تاریخ ۱۸۸۸ چیزی حدود ۲۱۲ سال قبل فوتبال حرفه‌ای انگلستان فعالیت خود را آغاز کرد. این سوابق وجود فوتبال مدون و قانون‌مند در انگلستان را قبل از سایر کشورهای اروپایی نشان می‌دهد، و جالب است بدانیم ب، ژیله در کتاب تاریخ ورزش جهان پیدایش این ورزش را موازی با تاریخ تمدن بشر دانسته است. به

همین دلیل، جای تعجب نخواهد داشت اگر گفته شود بازی‌های اولیه در خاور دور به وجود آمده است و بر اثر جنگ‌های بزرگ مانند جنگ‌های اسکندر مقدونی این ورزش از خاور دور به خاور میانه منتقل شده است و سپس جنگ ژولیوس سزار تمدن گالوروم را به سرزمین «گل» (فرانسه فعلی) برده است و با تشکیل بازی‌های ورزشی که تجربه آن منجر به رشد فوتبال فعلی شد نام بازی به هاریاستوم و بعدها به سوله یا چوله تغییر یافت و در سرزمین‌های مختلف با تلفظ‌های گوناگون بیان شد.

ابتدا بهتر است در تاریخچه فوتبال این سیر تحول را بررسی کنیم آن‌گاه قضاوت را

به عهده خوانندگان بگذاریم.

تاریخچه فوتبال

الف. خاور دور

مستندترین نوشته در زمینه ورزش که از درون آن می‌توان نوشته‌های مربوط به بازی با پا و توپ را یافت نوشته‌های کنفسیوس حکیم یا فیلسوف معروف چین بوده است.

این معلم اخلاق در کتاب خود از ورزش مخصوص کونگ فو نام برده است که در این ورزش از ضربه‌های سر و پا برای بازی با یک نوع توپ چرمی استفاده شده است.

در کتاب‌های تاریخی چین نیز چنین آمده است که در دوران امپراطوری «چانگ

اسکندر
مقدونی بازی
فوتبال را از
خاور دور به
خاورمیانه و
ژولیوس
سزار آن را به
اروپا برد.

شکرکشی‌ها جهانی شد.

کتاب تاریخ
ورزش جهان،
پیدایش فوتبال
را موازی با تاریخ
تمدن بشر
دانسته است.

ب- روم باستان

همان‌طور که قبلاً گفته شد فوتبال با لشگرکشی اسکندر مقدونی از خاور دور به خاورمیانه و بالشکرکشی‌های ژولیوس سزار از خاورمیانه به اروپا رسید.

در روم باستان ورزش بخصوصی به نام هارپاستوم بازی می‌شد که پیدایش آن در قرون وسطی در ایتالیا بود؛ درست مانند «جیکو دل کالسیو» که به نام «چول» در فرانسه معروف بود. در بازی «هارپاستوم» ابعاد زمین در مقایسه با بازی چول یا سوله کوچک‌تر بود ولی هدف هر دو بازی این بود که توپ را به

ملی و اسطوره‌ای یاد کرده‌اند.

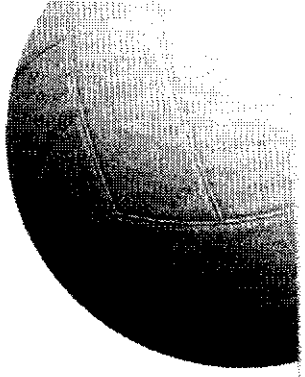
همزمان و در همان عصر، ورزش مشابه دیگری در کشور ژاپن بازی می‌شد که علاوه بر جنبه‌های ورزش آن جنبه تقدس نیز داشت و شاید با نوعی مراسم مذهبی بازی می‌شد.

در هر حال، در خاور دور به فوتبال تسوجو می‌گفتند که ریشه در اسطوره‌ها دارد و با فوتبال کنونی ممکن است هیچ شباهتی نداشته باشد اما این که با توپ چرمی و با پا بازی می‌شده است می‌توان به آن فوتبال اولیه گفت.

تی» (۳۲ سال قبل از میلاد مسیح) یک نوع بازی بخصوص و معروفی با پا و توپ به نام «تسوجو» وجود داشت.

همچنان که گفته شد این ورزش بدون با توپ چرمی و با حضور مردم بازی می‌شد. زدن ضربه با سر و پا در این بازی مجاز بود.

در این دوره، این بازی آن‌چنان مهیج و جالب بود که شعرا، حماسه‌سرایان و تاریخ‌نویسان آن عصر نام بازیکنان این ورزش را در اشعار و در شعرهای حماسی خود آورده‌اند و از آنان به عنوان قهرمانان

دور به فوتبال، «تسوچو» می گفتند.

انتهای خط طولی زمین برسانند و بر روی آن قرار دهند.

با شفاف تر شدن قوانین این بازی، میزان معروف و جذاب بودن آن نیز افزایش یافت و اشخاص سرشناس، اعیان، اشراف و حتی روحانیون کلیسا به آن توجه کردند.

آنها در این بازی شرکت می کردند از جمله افراد معروفی که نام وی در کتب تاریخی ثبت شده است می توان از «پاپ کلمنت هفتم» نام برد که شخصیت مذهبی بود و همچنین لئون دهم و اوربین هفتم نیز از شاهزادگان و پادشاهانی بودند که در این رقابت ها شرکت می کردند.

در این دوران مردم به قهرمانان ورزشی این رشته همانند قهرمانان ملی و سرداران بزرگ احترام می گذاشتند.

ج. فرانسه (بریتنی و نورماندی)

رفته رفته بازی «هارپاستوم» که از تمدن روم رشد یافته و ریشه گرفته بود و به صورت بازی سوله یا چول درآمد رونق فراوان یافت و مردم به آن گرایش زیادی نشان دادند. قبلاً به بازی هارپاستوم اشاره شد که هدف بازیگران بردن توپ به نقطه انتهایی زمین بازی بود. جالب است بدانیم طول زمین بازی به اندازه ای بزرگ بود که در ابتدا و انتهای آن دو کلیسا را مشخص می کردند و در بین این دو کلیسا اماکن عمومی و مجاور آن دهات قرار داشت. این بازی معمولاً در روزهای یکشنبه بعد از ظهر پس از اتمام مراسم مذهبی و خروج مردم از کلیسا برگزار می شد.

زمان بازی و جزئیات دقیق تر آن در تاریخ این بازی به ثبت رسیده است اما داورانی برای ثبت وقایع و امتیازها در بین مسیر وجود داشت.

در زمان کوتاه به بازی «سوله» سخت توجه شد و مورد پسند مردم بریتانی و نورماندی قرار گرفت اما به دلیل حساسیت زیاد در جریان بازی معمولاً حوادث ناگواری پیش می آمد.

در تاریخ چنین ثبت شده است که این بازی را سردار انگلیسی به نام ویلیام فاتح در ۱۶ اکتبر ۱۰۶۶ میلادی بعد از جنگ هستینگ

از فرانسه به انگلستان برد.

البته درباره انتقال این بازی از فرانسه به انگلستان دیدگاه های زیادی وجود دارد.

د. انگلستان

همچنان که گفته شد درباره انتقال بازی فوتبال اولیه گروه دیگری از مورخان معتقدند، «امیل سودستر» از پروان ویلیام فاتح این بازی را بعد از جنگ هستینگ به انگلستان برد و با تغییرات مختصری آن را رواج داد.

در تاریخ ۱۳ آوریل ۱۳۱۴ میلادی، ادوارد دوم پادشاه انگلستان اعلامیه زیر را صادر و برگزاری «سوله» یا همان فوتبال اولیه را ممنوع اعلام کرد.

متن اعلامیه به شرح زیر است:

«چون سر و صدا، اغتشاش و صلوات فراوانی به علت خشونت از قبیل تنه زدن، هل دادن و زدن در زمان گرفتن توپ به وجود آمده است از طرف شاه فرمان صادر شد که خداوند این خشونت را منع کرده است و مجازات آن زندان است.»

حدود ۳۰ سال بعد، بار دیگر در تاریخ ۱۲ ژوئن ۱۳۴۹ میلادی، دستور داد که روزهای مهم مثل اعیاد و جشن ها از ورزش های تیر و کمان، پر تاب نیزه می توان به جای ورزش احمقانه فوتبال استفاده کرد.

سرانجام به سال ۱۸۲۳، فوتبال به صورت ورزش رسمی امروزی درآمد، اما قوانین آن ترکیبی از راگی کنونی و فوتبال بود. به هر حال فوتبال خود را از بازی راگی جدا کرد و در میان مردم از استقبال بیشتر و بالاتر برخوردار شد.

اتفاق جالبی باعث جدا شدن فوتبال از راگی شد. به این صورت که یکی از بازیکنان به نام ویلیام ایلس توپ را که در دستش بوده به جلو برد و آن را در داخل دروازه شوت کرد، این عمل باعث سر و صدای فراوانی شد. به دنبال این حادثه ایلس شروع کرد به تدوین مقررات فوتبال و راگی و آنها را از یکدیگر جدا کرد.

بعد از جدا شدن این دو ورزش، فوتبال با مقررات جدید و مستقل در انگلستان به

سرعت پیشرفت کرد و سازمان فوتبال انگلستان در سال ۱۸۶۳ تأسیس شد. با توسعه فوتبال در آن کشور این ورزش را ملوانان، سربازان، تجار، مهندسان و کشیشان به خارج از انگلستان بردند و ابزاری برای جلب توجه مردم مستعمرات و جذب کردن جوانان آنان شد. اما بعد از انگلستان دومین کشور اروپایی که اقدام به تأسیس سازمان فوتبال کرد کشور دانمارک بود. این کشور نیز در اولین قدم برای رشد این ورزش سازمان فوتبال دانمارک را به وجود آورد.

تأسیس اولین باشگاه ورزشی در اروپا

در اروپا، اولین باشگاه ورزشی را یک ایتالیایی تأسیس کرد که عینک ساز بود و پس از او شاهزاده ساووی اولین باشگاه ورزشی را تأسیس کرد.

تأسیس اولین باشگاه ورزشی در آمریکای جنوبی

دو برادر انگلیسی ساکن آرژانتین در آگهی روزنامه بوینوس آیرس خواستار تأسیس اولین باشگاه فوتبال شدند. مردم از این آگهی استقبال کردند و در سال ۱۸۸۴، فوتبال در برنامه درسی دبیرستان کشور آرژانتین قرار گرفت.

اولین مسابقه بین المللی فوتبال

در سال ۱۹۰۵، اولین مسابقه بین المللی بین دو کشور آرژانتین و اروگوئه برگزار شد ولی قبل از این بازی در سال ۱۸۸۵، مسابقه بین آمریکای شمالی و کانادا برگزار شد که از نظر زمانی زودتر از مسابقه در کشور آرژانتین و اروگوئه بود ولی به دلیل صحیح اجرا نشدن ضوابط در چگونگی و ثبت، نتیجه و محتوای آن اشکال هایی وجود داشت. بنابراین، اولین مسابقه بین المللی که ثبت شده است و همان مسابقه سال ۱۹۰۵ است.

اولین کشور آسیایی دارای فوتبال

در منطقه آسیا، هندوستان اولین کشوری است که دارای فوتبال شد و در سال

۱۸۸۳، یک نسخه از مقررات فوتبال آن زمان به آن کشور رسید و در سال ۱۸۹۲، اولین مسابقه به صورت کاپ در آن جا برگزار شد.

سازمان های ملی فوتبال در کشورهای مختلف

ورزش در سطح وسیع بین المللی و علمی در بعضی از قاره های جهان شناسایی نشد، ولی فوتبال بر اثر علاقه مردم پیش از صد سال

است که جای خود را در بیشتر کشورها باز کرده است.

در قاره آفریقا، اولین سازمان ملی فوتبال در کشور آفریقای جنوبی تأسیس شد ولی کشور «مصر» جزء اولین کشورهای بود که مسابقه بین المللی برگزار کرد.

تاریخ ۱۹۲۴، سه سال پس از تشکیل سازمان ملی فوتبال، مصر در بازی های المپیک پاریس توانست مجارستان را شکست دهد.

مسابقه های فوتبال اروپا که فقط میان انگلستان و اسکاتلند در سال های حدود ۱۸۷۲ برگزار شد، در اولین سال قرن بیستم، سایر کشورهای اروپایی از آن استقبال کردند. با وجود این، در سال ۱۹۰۴، فدراسیون بین المللی فوتبال (فیفا) را گروهی از سرشناسان فوتبال در پاریس تشکیل داده و به ثبت رساندند.

۲۰ روز قبل از تشکیل رسمی فیفا، فرانسه اولین مسابقه بین المللی خود را برگزار کرد. در این دیدارها هفت کشور تیم ملی خود را به بازی ها فرستادند. در حالی که دارای سازمان ملی نبودند و کشورهای اسپانیا و دانمارک از فرستادن تیم ملی خود به این

تشکیل می دادند و در مسابقه های مختلف درون گروهی و درون سیستمی خود شرکت می کردند و تقریباً مقارن با همان زمانی است که در هندوستان فوتبال بنا نهاده شد. آنها حتی لیگ های محلی ایجاد کردند و قهرمان لیگ تعیین می کردند. رفته رفته ایرانیان بویژه در تهران و آبادان با این بازی آشنا شدند و ابتدا با عضو شدن در تیم های خارجی مقیم ایران و سپس با تشکیل تیم های خودی در رواج ایسن ورزش کوشش به خرج می دادند.

اما هنوز فدراسیون فوتبال در ایران به وجود نیامده بود و به همین دلیل علاوه بر این که بازی تیم هارسمیت نداشت تیم ملی هم وجود نداشت. تا این که در سال ۱۳۱۸ به همت بازیکن و مربی فوتبالی که تازه از اروپا بازگشته بود و در آن جا در کشورهای بلژیک، فرانسه و ترکیه در کسوت های مختلف

چون بازیکن، مربی و داور به فوتبال اروپا خدمت کرده بود، هیأت فوتبال تهران را تشکیل داد و همین هیأت شالوده تشکیل فدراسیون فوتبال ایران را بعدها پی ریزی کرد نام این شخص استاد حسین صدقیانی بود.

وی پس از یک یا دو سال متوجه شد ایران به تیم های فوتبال نیاز دارد با آن که فدراسیون فوتبال هنوز رسماً تأسیس نشده بود در سال ۱۳۲۰، در شهریور ماه عده ای از بازیکنان زنده آن روز تهران را گرد هم آورد و آنها را از راه خراسان به افغانستان برد و به این ترتیب اولین مسابقه تیم های ایران پس از تأسیس با تیم ملی افغانستان برگزار شد. بنابراین، سوم شهریور ماه ۱۳۲۰ برابر با سال ۱۹۴۱ میلادی نخستین مسابقه ملی و نخستین تلاش برای راه اندازی و حرکت تیم ملی فوتبال ایران است.

بازی ها خودداری کردند اما فیفا رفته رفته رشد کرد تا آن که در سال ۱۹۳۸ دارای ۵۱ عضو رسمی از تیم های ملی کشورها شد و در سال ۱۹۵۰، این تعداد به ۷۳ عضو و در سال ۱۹۸۲ تعداد اعضا فیفا به ۱۴۶ کشور رسید. در حال حاضر، فیفا یعنی فدراسیون جهانی فوتبال دارای همین تعداد عضو است و یکی از پرکارترین فدراسیون های جهان است و فوتبال نیز که زمانی از درون جنگ ها و تاریخ ها خارج شده بود امروز پرتماشاگرترین ورزش و پرطرفدارترین فعالیت در کره زمین است.

فوتبال در ایران

فوتبال در ایران قدمتی نزدیک به یک صد سال دارد. کارمندان، اعضای شرکت های انگلیسی و اعضای نظامی این کشور در نقاط مختلف ایران تیم هائی

هندوستان
اولین کشور
آسیایی است
که به فوتبال
روی آورد